

REFERAT

MØTE I INTERNASJONAL GRUPPE TIRSDAG 26. APRIL 2022

Dato / sted: Torsdag 12. mai 2022 kl. 10:00 – 13:00 – møterom 275, Galleri Oslo
Til stede: Espen Holtan og Martine Bonarjee (Viken), Erik Hagen (Innlandet),
Lars Haukvik (Vestfold og Telemark) – deltok digitalt via teams og Ann
Irene Sæternes (ØS sekretariat).
Jon Petter Arntzen, Morten Stemre og Kristian Singh-Nergård (ØS
sekretariat) – deltok på innledende temadel om Tyskland.
Forfall: Turid Wulff Knutsen (Innlandet) deltok med vara. Bjarne Johannessen
(Oslo) vara kunne ikke møte.
Kopi: ORE v/Gunnar Selvik
Møteleder: Espen Holtan
Referent: Ann Irene Sæternes, tlf 958 32 758
Vår dato: 20.05.22 Vår ref.: Internasjonal gruppe 2022/4

Espen Holtan ønsket velkommen til møtet og gave ordet videre til ambassaderåd Stein Iversen fra den norske ambassaden in Berlin – som var med digitalt i møtet.

Iversen påpekte at krigen i Ukraina er nærmere Tyskland enn Norge og at dette preger det politiske bildet i Tyskland mye mer enn hjemme i Norge. Det som har skjedd de siste ukene i Tyskland er et tidsskille og kan sammenlignes med historiske hendelser som murens fall og slutten på andre verdenskrig. To radikale grep endrer tysk politikk

- 1) Sikkerhetspolitikken og økte bevilgninger til tysk forsvar
- 2) Uavhengighet fra russisk energileveranser

«Øst-politikk» i tysk utenrikspolitikk er nå rykket opp med roten og kursen er betydelig endret.

Døren for økt samarbeid på energiområdet med Norge er åpen. Norge vil inngå ett industri og energipartnerskap med Tyskland. Nye tema er karbonfangst og lagring og blått hydrogen. Samarbeidet med Tyskland har stor betydning for Norge. I dette bildet ble det også vist til at Norge «tjener penger» på krigen gjennom økte olje og gass inntekter og at det er forventinger til at Norge bidrar til å bistå Ukraina.

Iversen kom videre inn på Regjeringens Tysklandsstrategi og informerte om at den nå er under rullering i lys av regjeringsskiftet. Den forrige versjonen ble publisert av utenriksminister Ine Eriksen Søreide i juni 2019. Den nye versjonen vil trolig bli underskrevet av statsministeren og lansering planlegges i forbindelse med et mulig besøk til Norge av kansler eller vise-kansler høsten 2022. Arbeidet med rulleringen er kommet ganske langt, og den blir trolig slankere og med en noe annen inndeling enn dagens. Den viderefører prinsippet om at Tyskland er den viktigste partneren for Norge i Europa. En alert fra Iversen ble gitt om at kapittelet som i dag omhandler det regionale samarbeidet ser ut til å være ute av dokumentet.

Ann Irene Sæternes og Jon Petter Arntzen redegjorde kort for det samarbeidet fylkeskommunene har med Tyskland i dag – herunder STRING og Scandria Alliance.

Iversen fulgte opp med informasjon om interessen fra det delstatene i Tyskland for Norge og at flere delegasjoner og sentrale medlemmer av delstatsregjeringene har vært og planlegger besøk i Norge. Han framhevet også at Tyskland ser til Norden og at det er stor interesse for dialog.

Det grønne skiftet sees på med nye øyne etter starten av krigen i Ukraina i februar 2022, men de langsiktige målene står ved lag. Det er nå mer rom for fossil energi i en overgang, men den grønne omstillingen opprettholdes og eskaleres. Fornybar energi kalles nå «frihetsenergi» i Tyskland. Politisk har partiet de Grønne stor troverdighet i dette spørsmålet til tross for at det nå gjøres plass til fossil energi. Erkjennelsen er stor for at de behøver overgang før de er i mål med det grønne skiftet.

Konklusjon: Saken ble tatt til etterretning. Østlandssamarbeidets sekretariat tar kontakt med UDs saksansvarlige for Tysklandsstrategi-rulleringen, Anne Gjørtz, og tar opp dette med det regionale samarbeidet samt referansen her til Østersjø- og Nordsjø-samarbeidet. Iversen tar også opp temaet direkte med Gjørtz. Saken tas også opp med KDD, som har vært med og gi innspill til strategiens kapittel om regionalt samarbeid i tidligere rullinger.

Etter Iversens overordnede informasjon fra Tyskland ble ordet gitt til Rita Hareid fra Norsk-Tysk Handelskammer. Hun orienterte om handelskammerets arbeid og kom særlig inn på tema utdanning og hydrogen-satsningen. Hareids presentasjon følger referatet som vedlegg. Et samarbeidsprosjekt innen Erasmus+ med fylkeskommunene Innlandet og Vestfold og Telemark ble løftet fram. Lenke til dette følger her [linken til prosjekthjemmesiden](#)

Epostliste for internasjonal gruppe sendes til handelskammeret for at medlemmene kan følge med i aktuelle tema for samarbeidet med Tyskland. Nyhetsbrev kan sende ut og de som ikke ønsker å motta dette videre kan melde seg av.

Espen Holtan takket så mye for god orientering og inviterte til lunsj.

Sak 17/22 Godkjenning av innkalling samt referat fra møte i gruppa 26.04.22

Det var ingen merknader til innkalling. *Konklusjon: Godkjent.*

Det var ingen merknader til referat fra møtet 26. april. *Konklusjon: Godkjent*

Sak 18/22 Østlandssamarbeidets Europaforum 6. mai

Ann Irene Sæternes innledet kort med refleksjoner til valg av møtedato og diverse kollisjoner med andre møter – spesielt regjeringens kontaktkonferanse med fylkeskommunene og KS sitt storby-nettverk. Det var 16 politikere påmeldt og godt engasjement blant de tilstedeværende.

Medlemmene i gruppa sa seg tilfredse med møtet og synes det var interessante tema og god dialog. Formatet med at alle satt rundt samme bord og førte en samtale fungerte godt. Statssekretærene var åpne og positive og gav av seg selv. Møteledelsen var god og inkluderende og utgjorde et godt vertskap. Deltakerne var engasjerte og stilte gode spørsmål.

Konklusjon: Forumets møte var godt forberedt, og gjennomføringen var vellykket.

Sak 19/22 Oppfølging etter Europaforum-møtet – tema og saker

Som en oppfølging av møtet i Europaforum 6. mai ble følgende punkter notert som relevante for videre dialog:

- Interreg fortsatt viktig og lobby-arbeid inn mot regjering og Stortinget via partigrupper. Underlag for påvirkningsarbeid behøves.
- Energi og omstilling til mer fornybar – fylkeskommunenes rolle
- Krigen i Ukraina sin påvirkning av europapolitikken og dennes betydning for rammebetingelsene for samfunnsutviklingen i Norge. Mer fokus på cyber sikkerhet, beredskap og energi. Se i sammenheng på regionale planer under utvikling.
- Sverige og Finlands mulige NATO medlemskap og konsekvenser for det Nordiske samarbeidet.
- Kultur som basis for europeisk samarbeid og som koblingsboks for annet samarbeid på f.eks. næringsområdet.
- EØS-utredningen som regjeringen nå igangsetter. Muligheter for å komme med fylkeskommunenes innspill og synspunkter direkte overfor komiteen.
- Europadiskusjon i lys av krigen – debatt i offentligheten om Norges tilknytning til EU
- Tyskland og ny Tysklandsstrategi som trolig vil bli lansert til høsten.

Konklusjon: Oversikt over aktuelle og relevante temaer brukes som «feed in» i fylkeskommunenes eget arbeid og i møter i internasjonal gruppe og Europaforum framover. Temaene kan også være aktuelle inn mot øvrige politiske utvalg i ØS.

Sak 20/22 Europakafe

Ann Irene Sæternes orienterte om konseptet som sekretariatet har utviklet som en del av sin kommunikasjonsstrategi. Europakafe-konseptet bygger på innspill fra workshopen til Europaforum på Lillehammer høsten 2021 og er et ca. 30 minutters digitalt tilbud med fokus på å gi dybdeinformasjon om europapolitiske tema en gang i måneden. Tilbudet retter seg både mot Europaforum og de fagpolitiske utvalgene og hovedmålgruppen er politikere i Østlandssamarbeidet.

Men, Europakafeen er også relevant for de adm gruppene i ØS. To Europakafeer er gjennomført til nå – mars og april. Underlag finnes på www.ostsam.no og opptak er tilgjengelig her https://www.youtube.com/channel/UCZn_udlBsCfkbPWUWft0Zmg

Europakafeen for mai vil ha det nordiske samarbeidet som hovedtema (Norge har formannskapet i Nordisk Ministerråd) og vi har fått med oss Utviklings- og Nordisk samarbeidsminister Anne Beate Tvinnereim til dialog. Det vil bli gjort opptak i studio i Viken i morgen 13.5 og samtalen vil bli delt/lagt ut i uke 21.

Gruppas medlemmer kom med positive tilbakemeldinger på Europakafe-konseptet.

Kort og greit med god timing. Grappa gav innspill til aktuelle tema for kommende kafeer – herunder kultur som basis for samarbeid samt noe fra prioriteringene til de rullerende EU-formannskapene. Grappa mente også at det bør kunne legges opp til slike digitale møter med engelsk språk og intervjuobjekter.

Konklusjon: Saken ble tatt til orientering. Konseptet er godt og bør fortsette. Ideer til aktuelle tema som bør belyses i en Europakafe kan spilles inn til ØS sekretariat fortløpende.

Sak 21/22 Høstmøtene i gruppa samt høstmøte i Europaforum – tema, opplegg og sted

Ann Irene Sæternes viste til møteplan for 2022 og at neste møte i gruppa var tenkt som et to-dagers møte i en av fylkeskommunene. Etter år med pandemi er det fint å ta opp igjen tradisjonen med at ett av møtene holdes ute i fylkeskommunene og det medlemmene i gruppa får oppdatering om et internasjonale arbeidet og aktuelle prosjekter i dette fylket. Det ble tatt til orde for å avholde møtet i Innlandet fylkeskommune i og med at de ikke er opptatt med fylkesdeling. Erik Hagen tok utfordringen og inviterte til Hamar i august. Det ble foreslått et program med oppstart utpå ettermiddagen og så felles middag og møte i gruppa fram til lunsj dag to. Avslutning med lunsj. Lars Haukvik bad om at det sees på togtidene når møtet planlegges nærmere. Innlandet fylkeskommune jobber med program og opplegg i samarbeid med Ann Irene Sæternes i sekretariatet.

Konklusjon: Neste møte i internasjonal gruppe 22.-23. august legges til Innlandet fylkeskommune, Hamar. Tematisk program på 2 timer + på dag 1. Møte på formiddagen dag 2. Høstmøtet med evaluering av Europaforums møte i september – fastsatt til 25.10 ble foreslått flyttet 1 uke pga. kollisjon med CPMR GA 2022. Oppdatert møteplan følger referatet som vedlegg.

Basert på runden i sak 19/22 ble det anbefalt følgende to bolker på neste møte i Europaforum 30. september:

- EØS-utredningen med invitasjon til innledning fra leder for komiteen, Line Eldring, Fellesforbudet
- Tysklandsstrategien med innledning fra ambassaderåd Stein Iversen

Martine Bonarjee tilbød seg å sjekke om kollega kunne være behjelpelig med kontaktinfo til Line Eldring.

Forslaget fra gruppa tas opp med politisk ledelse for tilbakemelding og evt. merknader/alternativer. Ann Irene Sæternes følger opp videre for så tidlig som mulig å booke innledere til møtet.

Det ble anbefalt å gjennomføre også dette møtet i Oslo.

Konklusjon: Internasjonal gruppe forslår at Østlandssamarbeidets Europaforum setter EØS-utredningen og Tysklandsstrategien på dagsorden i høstmøtet 2022.

Eventuelt Det var ingen saker under eventuelt.

Møtet ble avsluttet kl. 13:00